

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשע"ח - 2018 2017

שם הקורס ; מבוא לטיפול משפחתי

מס' קורס 12921721

שם המרצה: ד"ר אורטל סלובודין

שעות קבלה: יום ד' 13-14 בבנין 72, חדר 142

יעדי ההוראה:

הקורס יסקור גישות בטיפול משפחתי ושיטות עבודה מערכתיות הלכה למעשה. תינתן סקירה כוללת של התפתחות המסגרת התיאורטית, מושגי היסוד, צורת החשיבה המערכתית משפחתית ויישומה באבחון וטיפול. נדון במחקר ובדוגמאות קליניות במגוון סוגיות כגון יחסי הורים ילדים, מעברים ומשברים, מחלות פיזיות והפרעות נפשיות. נתייחס להשפעות תרבותיות, פמיניסטיות ופוסטמודרניסטיות על תפקוד המשפחה והחשיבה הטיפולית. דגש מיוחד ינתן לעבודה עם הורים; השפעת הסגנון ההורי על הקשיים של הילד, איתור מיומנויות להן זקוקים ההורים על מנת לענות על צרכי הילד ויצירת שותפות עם הורים. הקורס ישלב ידע תיאורטי ויישומי, תוך ניהול דיונים שישלבו תיאוריה, הדרכה והערכה לצד תיאורי מקרה.

נושאי הלימוד:

חומר הקריאה	נושא	
	מודלים תיאורטיים של משפחה ונישואין	1
Carter, E., & McGoldrick, M., eds. 1999. <i>The expanded family life cycle: Individual, family, and societal perspectives</i> . 3rd ed. Boston: Allyn and Bacon.	יסודות הטיפול המשפחתי, המשפחה והזוג כמערכת אינטראקטיבית ודינמית	2

<p>Luepnitz, D.A. 1988. <i>The family interpreted: Feminist theory in clinical practice</i>. New York: Basic Books.</p> <p>McGoldrick, M., Giordano, J., and Pearce, J.K. eds. 1996. <i>Ethnicity and family therapy</i>, 2nd ed. New York: Guilford Press.</p>	<p>השפעות תרבותיות, פוסטמודרניסטיות ופמיניסטיות על הטיפול המשפחתי</p>	<p>3</p>
<p>מנזנו, ג., פלציו אספסה, פ., זילקה, נ. (2003), <i>תסריטים נרקסיסטיים של ההורות, הקליניקה של ההתייעצות ההורית</i>. עמודים 17-35. הוצאת תולעת ספרים</p>	<p>הדרכת הורים לעומת טיפול בהורים</p>	<p>4</p>
<p>בכר א., אייזנברג ז', תדמור א., (1990) <i>ההורות כהזדמנות לתיקון פגימויות נפשיות. שיחות, כרך ד, חוברת 2.</i></p>	<p>הדרכת הורים : זיהוי דפוסי הורות ויצירת ברית הורית.</p>	<p>5</p>
	<p>הדרכת הורים : סיוע בהצבת גבולות והתמודדות עם מצבי משבר</p>	<p>6</p>
<p>מינושין, ס., לי, ו. וסיימון, ג'. מ. (2010). <i>מיומנות הטיפול המשפחתי - מסעות של צמיחה ושינוי</i>. מכללה אקדמת יזרעאל: הוצאת ספרים אקדמית יזרעאל. פרק 6 עמ' 96-118.</p> <p>Madanes, C. (1991). Strategic family therapy. In A.S Gurman & D. Kniskern (Eds.) <i>Handbook of family therapy</i> (vol. II) (pp. 396- 416). New York: Brunner/Mazel</p>	<p>הגישה המבנית לעומת האסטרטגית</p>	<p>7</p>
	<p>המשך: הגישה המבנית לעומת האסטרטגית</p>	<p>8</p>
<p>Sharf, D.E., & Savege- Sharf, J. (1991). <i>Object relations family therapy</i>. Jason Aronson Inc: NJ.</p>	<p>גישות פסיכודינאמיות</p>	<p>9</p>
<p>קפלן, ח. (2010). <i>האב בטיפול הדיאדי: על חשיבות במפגש עם האב הממשי</i>. בח., קפלן, י., הראל, ור., אבימאיר-פת, (עורכות). הטיפול הדיאדי – מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה. פרק 6, עמודים 199-229. הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה.</p>	<p>טיפול דיאדי</p>	<p>10</p>
<p>Runyon, M.K., Deblinger, E. (2014) <i>Combined Parent – Child Cognitive Behavioral Therapy, An approach to Empower Families at Risk for Child Physical Abuse</i>, New York, Oxford</p>	<p>הגישה הקוגניטיבית התנהגותית</p>	<p>11</p>

<p>University Press.</p> <p>אפל, נ. (2015). לדבר CBT עם הורים וילדים. קריית ביאליק: הוצאת ספרים "אח".</p>		
<p>Friedman, E.H. (1991). Bowen theory and Therapy. In A.S Gurman & D. Kniskern (Eds.) <i>Handbook of family therapy</i> (vol. II) PP.134-170. New York: Brunner/Mazel.</p> <p>Boszormenyi-Nagy, I., Grunebaum, J., & Ulrich, D. (1991). Contextual therapy. In: A.S Gurman & D. Kniskern (Eds.) <i>Handbook of family therapy</i> (vol. II) (pp. 200-238). New York: Brunner/Mazel.</p>	<p>העברה בין דורית</p>	<p>12</p>
	<p>סיכום</p>	<p>13</p>

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות פעילה (השתתפות, קריאת מאמרים) 30_ %

בחנים - % _____

עבודות 70_ % - _____

מבחנים - % _____

סיוורים - % _____

סה"כ - 100%

רשימה ביבליוגרפית (רשות):

- אורן, ד. (2015). הורות במחשבה שניה, להיות הורה – רגשות, מחשבות ומעשים, חיפה, פרדס.
אלדר, איתן. (2001). ניתוח יישומי של התנהגות – עקרונות והליכים, הוצאה פרטית של ד"ר אלדר,
www.eitaneldar.com
- אלפי, א., (2015). חוסר אונים הורי: הבניית התהליך הטיפול בראשית הדרך. [גרסה אלקטרונית]. נדלה
13/8/2016, מאתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3329>
- אריאל, ש. (2001). טיפול משפחתי במשחק: דרך מצוינת להחזרת המשפחות שנעלמו. עניין משפחתי, 32,
8-9.
- היילי, ג. (1982). בעיות במשפחה. תל-אביב: ספריית הפועלים. (עמ' 107-110, 89-101)
- הנדריקס, ה. (1988). לבסוף מוצאים אהבה. תל אביב: אחיאסף.
- ליבוביץ, א. (2011). הדרכת הורים בתוך: מור, נ' מאירס, י' מרום, צ' וגלבוש שכמן, א' (עורכים) טיפול
קוגניטיבי התנהגותי בילדים, עקרונות טיפוליים (עמ' 417-397) תל אביב: הוצאת דיונון.
- נאפיר, א. וויטקר ק., (1985). משפחה במבחן. תל אביב: ספריית הפועלים
- נלסון, ס.ת. וטרפר, ס.ט. (עורכים). (2011). התערבויות בטיפול משפחתי: אוסף כלים ושיטות חדשניות,
חלק א. קרית ביאליק: הוצאת אח.
- סאטיר, ו. (1975). המשפחה המודרנית. תל-אביב: ספריית הפועלים. 62-80

- Bertalanffy, L. von. 1968. *General system theory*. New York: George Braziller.
- Campbell, D., Draper, R., & Crutchley, E. (1991). The Milan systemic approach to family therapy. In A.S. Gurman & D. Kniskern (Eds.) *Handbook of family therapy* (vol. II) (PP. 325-362). New York: Brunner/Mazel
- Nichols, M. P. (2011). *The Essentials of Family Therapy*. (5th Ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Tomm, K. (1987). Interventive interviewing: Part I. Strategizing as a fourth guideline for the therapist. *Family process*, 26 (1), 3-13.
- Tomm, K. (1987). Interventive Interviewing: Part II. Reflexive Questioning as a Means to Self-Healing. *Family Process*, 26 (2), 167-183.

The Evolution of Family Therapy

- Ackerman, N.W. 1966. Family psychotherapy--theory and practice. *American Journal of Psychotherapy*. 20:405-414.

Minuchin, S. 1974. *Families and family therapy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Satir, V. 1972. *Peoplemaking*. Palo Alto, CA: Science and Behavior Books.

Whitaker, C.A. 1976. A family is a four-dimensional relationship. In *Family therapy: Theory and practice*, P.J. Guerin, ed. New York: Gardner Press.

The Fundamental Concepts of Family Therapy

Bertalanffy, L. von. 1968. *General system theory*. New York: George Braziller.

Carter, E., and McGoldrick, M., eds. 1999. *The expanded family life cycle: Individual, family, and societal perspectives*. 3rd ed. Boston: Allyn and Bacon.

Haley, J. 1985. Conversations with Erickson. *Family Therapy Networker*, 9(2): 30-43.

Luepnitz, D.A. 1988. *The family interpreted: Feminist theory in clinical practice*.

Basic Techniques of Family Therapy

Anderson, C., and Stewart, S. 1983. *Mastering resistance: A practical guide to family therapy*. New York: Guilford Press.

Minuchin, S., and Fishman, H.C. 1981. *Family therapy techniques*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Strategic Family Therapy

Bateson, G., Jackson, D.D., Haley, J., and Weakland, J.H. 1956. Toward a theory of schizophrenia. *Behavioral Science*. 1: 251-264.

Haley, J. 1976. *Problem-solving therapy*. San Francisco: Jossey Bass.

Haley, J. 1996. *Learning and teaching therapy*. New York: Guilford Press.

Madanes, C. 1990. *Sex, love, and violence: Strategies for transformation*. New York: Norton.

Watzlawick, P., Beavin, J., and Jackson, D.D. 1967. *Pragmatics of human communication*. New York: Norton.

Structural Family Therapy

- Kerig, P.K. 1995. Triangles in the family circle: Effects of family structure on marriage, parenting, and child adjustment. *Journal of Family Psychology*. 9: 28-43.
- Minuchin, P., Colapinto, J., and Minuchin, S. 1998. *Working with families of the poor*. New York: Guilford Press.
- Minuchin, S., and Fishman, H.C. 1981. *Family therapy techniques*. Cambridge, MA: Harvard University Press. (especially ch. 3-13, & 15)

Cognitive-Behavior Family Therapy

- Dattilio, F.M., and Epstein, N.B. 2003. Cognitive-behavioral couple and family therapy. In *The family therapy handbook*, G. Weekes and T. Sexton, eds., New York: Routledge.
- O'Farrell, T.J. 1993. *Treating alcohol problems: Marital and family interventions*.
- Schwebel, A.I., and Fine, M.A. 1992. Cognitive-behavioral family therapy. *Journal of Family Psychotherapy*, 3: 73-91.
- Stuart, R.B. 1980. *Helping couples change: A social learning approach to marital therapy*. New York: Guilford Press.

Family Therapy in the Twenty-First Century

- Andersen, T. 1991. *The reflecting team*. New York: Norton.
- Avis, J.M. 1992. Where are all the family therapists? Abuse and violence within families and family therapy's response. *Journal of Marital and Family Therapy*, 18(3), 225-232.
- Fowers, B. and Richardson, F. 1996. Why is multiculturalism good? *American Psychologist*. 51: 609-621.
- Gergen, K. 1985. The social constructionist movement in modern psychology. *American Psychologist*. 40: 266-275.
- Greenan, D. E., and Tunnel, G. 2003. *Couple therapy with gay men*. New York: Guilford Press.
- Laird, J. and Green, R.J. 1996. *Lesbians and gays in couples and families: A handbook for therapists*. San Francisco: Jossey-Bass.

Luepnitz, D.A. 1988. *The family interpreted: Feminist theory in clinical practice*.
New York: Basic Books.

Psychodynamic Family Therapy

Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2013). *Family therapy: An overview*. Baltimore CA
Brooks/cole. (Ch. 7).

Nichols, M.P. (2010). *Family therapy: concepts and methods* (9th ed.). Allyn &
Bacon: Boston MA. (ch. 6 pp. 217-242)\

Haley, J. 1985. Conversations with Erickson. *Family Therapy Networker*, 9(2): 30-43